19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މ ލިއްޔަތު ކޮ މިޓީ ގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން
10 ޖުލައި 2019
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮ މިޓީކުރ ކޮ ޓަރި)3
ފެށުނު ގަޑި: 11:00

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން މިއަދު އެޖެންޑާ 1 ގައި މިއޮތީ ޕީ.އެން.ޔޫގެ އޮޑިޓް
ރިޕޯޓްސްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ބޭފުޅުންނާ އެ ރިޕޯޓުތައް ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ހުށަހަޅައި ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ޓަކައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބޭފުޅުންނާއެއްކޮށް މަޝްވަރާ ކުރެއް ވުން.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު މިހާރު އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު). އޮޑިޓަރ
ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ 5 ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން މަރުޙަބާ
ދަންނަވަން. ދެން، ކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަނީ، އޮޑިޓަރ
ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ފަޒީލް، ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު.
އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝާހިދު، މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު. އަލްފާޟިލް ބަދުރު اله ވަޙީދު ،
މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު. އަލްފާޟިލާ ފާތުމަތު ފިރުޝާނާ ރަޝީދު، މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ
އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު. އަ ލްފާޟިލް އަޙްމަދު ސާލިޙް، ޑިރެކްޓަރ އޮފް ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
މިހާރު އޮޑިޓަރ އޮފީހުގެ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ހިންގާފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މިއޮތް 18
ރިޕޯޓު ޕްރެޒެންޓްކުރުމަށް. ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
` السالم علي كم. ޝު ކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި 18 ރިޕޯޓުގައި މުހިންމީ ކޮމަން
އިޝޫސްތަކަށް ވާހަކަ ދެއްކުން ކަންނޭނގެ އިނގޭތޯ އެހާ ބައިވަރު ރިޕޯޓުތަކެއް ވީމަ. ނަމަވެސް، ސްޕްސިފިކްސް އަށް
ތި ބޭފުޅުން ވަޑައިގަންނަވަން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުރި މިންވަރަކަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑިސްކަސްކުރެވިދާނެ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރިޕޯޓު ބައި ރިޕޯޓު ހަމަ ހުރި އިޝޫސްއަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ސަމާލުކަމަށް ގެންނަމުން ކުރިއަށް
ވަޑައިގެންނެވީމަ ރަނގަޅުވާނެ. އޭރުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެއަށްފަހު ދެން ކޮމިޓީ ޑެލިބަ ރޭޓުކޮށްފައި ކުރިއަށްދާނެ
ގޮތެއް ނިންމާނީ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
1

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ނަގާނަން ކްލީން އެނަރޖީ ފޮރ ކްލައިމެޓު ލިމިޓޭޝަން ޕްރޮޖެކްޓު އިނގޭތޯ. ޓްވެންޓީ
ފޯޓީންގެ އޮޑިޓެއް އެއީ. އަޅުގަނޑު އޭގައި ދީފައި އިންނާނީ އަންކޮލިފައިޑް އޮޕީނިއަންއެއް. މާނައަކީ، މާލީ ބަޔާންތައް
ސައްޙައޭ. ނަމަވެސް މި ބެލި ޕްރޮޖެކްޓް އޮޑިޓު ތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ގެންނަން ޕްރޮޖަކްޓު
އިމްޕްލިމެންޓުކުރެވޭ މިންވަރު އެ ޓައިމްލައިނެއް ކަނޑައެޅިގެން ކޮންމެ ކޮމްޕޯނަންޓެއް އިމްޕްލިމެންޓުކުރުން މި
އޮންނަނީ. އެގޮތުން، މި ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑު ގެނެސް މިއޮތީ ކޮމްޕޯނަންޓު ޓު އެނަރޖީ ކޮންޒަވޭޝަންއިން
އެފިޝަންސީ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޕްރޮޖެކްޓްގައި ރިޕޯޓު އަޅުވާލާފައި ބައިންދައިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެތޯ؟
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު).
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޤައްރިރު ކުރިއަށްދާންވީތޯ؟ އާދެ! ކްލީން އެނަރޖީ ފޮރ ކްލައިމެޓު ލިމިޓޭޝަން ޕްރޮޖެކްޓު، މި ޕްރޮޖެކްޓްގައި
ކުރީގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެންނެވިގޮތަށް މާލީ ބަޔާންތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދީފައިވާ އަންކޮލިފައިޑް އޮޕީނިއަންއޭ. އެއީ
މާލީ ބަޔާންތައް ސައްޙަށްވީމަ. ނަމަވެސް، ޕްރޮޖެކްޓް އިމްޕްލިމެންޓޭޝަންގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެ ކަމެއް ފާހަގަކުރިން.
ފުރަތަމަ ކަމަކީ އެމިޑީ ކޮންވަރޒޭޝަން އޮން އެފިޝަންސީ އިމްޕްރޫވްމަންޓު، މި ކޮމްޕޯނަންޓު އިމްޕްލިމެންޓުކުރުން
ލަސްވެގެން ދިއުން. އެހެންވީމާ، ޕްލޭންކުރެވިފައި އޮތް ގޮތަށް އަސްލު ޑެލިވަރަބަލްތަކެއް ޑެލިވަރ ކުރެވިފައެއް ނެތް
އިނގޭތޯ. ދެން ދެވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްފައި އޮންނާނީ، މެއިންޓެނެންސް އޮފް ފިކްސްޑް ރެޖިސްޓަރ،
ހަރުމުދަލުގެ ރެޖިސްޓަރ މެއިންޓެއިން ނުކުރެވޭ ވާހަކަ. ޓްވެންޓީ ތަ ރޓީންއިން ފެށިގެން އެއް ގޮތަކަށް ވެސް
ހަރުމުދަލުގެ ރަޖިސްޓަރީ އަޕްޑޭޓު ކުރެވިފައި ނެތް. މި މިނިސްޓްރީގެ ހަރުމުދަލުގެ ރަޖިސްޓަރ ނުވަތަ މި
ޕްރޮޖެކްޓުތައް ރިލޭޓަޑް ޕްރޮޖެކްޓުން ސްޕެންޑްކުރައްވަން ބައްލަވައިގެންފައި ހުންނަ އެސެޓްސްތަކުގެ ރަޖިސްޓަރ
ވާހަކަ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
2

ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސާއި، އެ މުދާ ހުރިތޯއާ އެހެން ރަޖި ސްޓަރ ނުކުރެވި ހުރި މުދަލުގެ ތެރޭގައި ގެއްލި ގޮއްސަ
ހުރި ތަކެތި ވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަމެއް ވެސް ފާހަގަކުރައްވައި ގެން ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވައްޗޭ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަސްލު ރަޖިސްޓަރ އަޕްޑޭޓުނުވީމަ ދެން ވަރަށް އުނދަގޫވާނެ އެއްކަލަ ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސް ބެ ލެން ވެސް
އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސް ބަލާއިރުގައި ބޮޑަށް މި ލިންކް ކުރަނީ ރަޖިސްޓަރގައި
ހުންނަ އެއްޗެހި ހުރިތޯއާއި ފިޒިކަލީ ހުންނަ އެއްޗެހި ރަޖިސްޓަރއަށް އަރުވާތޯއާއި އެގޮތަށް މި ބަލަނީ އިނގޭތޯ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، މި ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސް ކޮންފޯމެއް ނުކުރެވޭ. 40227 ޑޮލަރސްގެ އެ 22 ކޮމްޕިއުޓަރ
ސިސްޓަމްސް އެ ހުރިކަން ނުވަތަ ނެތްކަން އެސްޓަބްލިޝް ކުރެވިފައި ނުވޭތޯ ތިވިދާޅުވަނީ އޮޑިޓުގެ ތެރޭގައި؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަހަރެއްގައި ހުރެދާނެ އެ އެއްޗެހި. އެކަމަކު ރަޖިސްޓަރއަށް އެ އެއްޗެހި އަރުވާފައި ނެތީމަ ރަޖިސްޓަރގައި އެ
އެއްޗެހި ނެތް ވާހަ ކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އިނގޭތޯ. އެއީ އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ ސާމްޕަލް
ނަގާފައި މި ކުރަނީ އިނގޭތޯ. ރަޖިސްޓާ އަށް އެއްޗެހި ނާރުވާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މިބުނަނީ އިނގޭތޯ. ނަމަވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ހުންނާނެ ރިސިޕްޓް ނޯޓުން ތަނަށް އެ އެއްޗެހި ބައްލަވައިގެންފައި ހުރިއްޔާމު ރިސީވް ވެފައި
ހުރިއްޔާމު ހަމަ އެ ވާހަކަ ގެނެއްސަ ފައިލްއަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ކޮމިޓީގައި ރިޕޯޓްތަސްތަކަށް ޑެލިބަރޭޓު ކުރަން ވެސް އެންމެ ބޮޑަށް ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ އެއް ކޮންސަރނަށްވީ އެ ފިޒިކަލް އެވިޑެންސް. އޭތި ފިޒިކަލީ އެތާ އެބަހުރިތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ؟ ދެން
ހަމަ ރަޖިސްޓާއަކަށް އަޕްޑޭޓްކޮށްލަނި ކޮށް އޭތި އެތާ ހުރި ކަމެއް ނެތް ކަމެއް ޔަޤީނެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން ގަސްދުކުރި ތި ބޭފުޅުންނާއި ބައްދަލުވުން ކުރިއަށް އެކީ ގެންދިޔައިމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
އެސްޓަބްލިޝް ކުރެވޭނެ ކަމަށް. އެހެންވެ އްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ހުރި ސުވާލުތަކަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން، އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރުވާނަން
އޭދަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.
3

އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ދެން އޮޑިޓު އޮފީހުން އެ ވިދާޅުވަނީ އެ ހަމަ
ރަނގަޅަށް. ސަރުކާރުގެ އަދި ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ތަނެއް، ވަކި މި ޕްރޮޖެކްޓެއް ނޫން އެއްވެސް މިނިސްޓްރީއެއް
ވެސް، އެއްވެސް އޮފީހެއް ވެސް އެއްވެސް ތަނެއް ގެ މި ހަރުމުދާ ދިމާކޮށްފައި ހުރި ތަނެއް ނުހުންނާނެ. މައިގަނޑު
ގޮތެއްގައި އެކަން އެހިސާބުން ނިންމާލަނީ. ދެންވީ އޭރު އޮޑިޓެއް އަލުން ފަށަންޏާ އެ ކޮންބައެއްތޯ އެ އެއްޗެހި
ރަނގަޅަށް ގެންގޮސްފައި ހުރީ ބަލަން. އަޅުގަނޑަށް އިނގޭ އެއްޗަކީ ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް އޮފީހެއްގައި އެއްވެސް
ކުންފުންޏެއްގައި ވެސް ތި އިންވެންޓްރީ ދިމައެއް ނުވާނެ. ދެން އޮޑިޓަރ އޮފީހަށް ރަނގަޅަށް އިނގޭނެ އެކަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް
ދަންނަވާލާނަން. މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން ވީހާވެސް ކުރުކޮށް ސުވާލުތައް ބެހެއްޓުމަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށް އަރުވާނަން.
އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި މިވަނީ ސާޅީސްހާސް ވަރަކަށް ޑޮލަރު، އެއީ 22 ކޮމްޕިއުޓަރ
ސިސްޓަމަށްތޯ ސާޅީސްހާސް ޑޮލަރު. އެހެންވީމާ، ސާޅީސްހާސް ޑޮލަރު 22 ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަށް ވެއްޖިއްޔާމު
އެއީ ސިސްޓަމެއް 28000 ވަރަކަށް ރުފިޔާ. ތި ބޭފުޅުންނަށް އޮޑިޓުގައި ފާހަގަކުރެވުނުތޯ އެއި އެވަރަށް އެހާ
އަގުބޮޑުކޮށް ސިސްޓަމެއް ގަތީމަ އެވެސް އަޅުގަނޑުމެން އުފެދޭ ސުވާލެއް. އަނެއް ކަމަކީ ފިޒިކަލީ މީތި ހުރިކަމެއް
ނޭނގެ. މިވަރު ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކޮސްޓާ އަޅާ ބަލާއި ރު މިއީ ހަތަރު ވަރަކަށް ޕަސެންޓު. އެހެންވީމަ، މެޓީރިއަލް
އެމައުންޓެއް ނޫންތޯ، މީތި މިހެން އިންދާ އަންކޮލިފައިޑް އޮޕީނިއަންނެއް ދެއްވީ ކީއްވެތޯ؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޭޝް ބޭސް ފައިނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމަންޓެއްވީމަ ބޮޑަށް ފޯކަސް އިންނާނީ އެ ކުރި ޚަރަދުގެ ރެކޯޑްސް ހުރިތޯ ބެލުން
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ އެގޮތަށް ބަ ލާފައި މެތެޑޮލޮޖީ، އޮޑިޓު މެތޮޑޮލޮޖީ ރަނގަޅަށް އެ އިންނަނީ އަނެއްހެން. ކޮލިފައިޑް
އޮޕީނިއަންއަކަށް ދާކަށް ނުޖެހޭ. ވާގޮތަކީ އެކްރުއަލް އެކައުންޓެއް ނޫން ވީމަ އެސެޓްސް، އި ވެލުއޭޝަން ނުވަތަ އަދި
4

އެގްޒިސްޓެންސް ބެލުމަކީ އަނެއްހެން ކޭޝް ބޭސްޑް ފައި ނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމެންޓުގައި މަޖުބޫރު ކަމެއް ނޫން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ އޮޕީނިއަން އަށް އަސަރު ނުކުރާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޑިސައިޑްކޮށްފައި އޮންނާނީ
އިނގޭތޯ. ދެން ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސް، އެ އެއްޗެހި ހުރިތޯ ނެތްތޯ ވަރަށް އުނދަގޫވާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ކޮންފޯރމް ކުރަން. އެއީ ކޮންމެ އެއްޗެއްވެސް ދައްކާފައި ބުނެވިދާނެ މިއޭ އެބުނާ އެއްޗަކީ. އެކަމަކު އޭތި
ރެކޯޑްކޮށްފައި ނެތިއްޔާމު އެއަށް ސުމާރު ނަންބަރެއްވިޔަސް އަދި ފިޒިކަލް މޮޑެލް ނަންބަރއެއް ނެތް ކަމުގައި ވަންޏާ
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭނެ ބުނާކަށް ހަމަ އެގްޒެކްޓްލީ ހަމަ އެ އެއްޗޭ އެއީ އިނގޭތޯ. ކޮންމެ އެއްޗެއް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްކިދާނެތާ ދެއްތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ކުރެއްވި ސުވާލަށް ބޮޑަށް، މިހާރު އެވިދާޅުވަނީ މެޓީރިއަލިޓީ
މިސާލަކަށް 4% އޮޑިޓް ނުވީހޭ. އޭގައި އަސްލު މެޓީރިއަލް އެބަވޭ އެ ޢާއްމު އެކައުންޓިންގ މިންގަނޑުން ބަލާ
ކަމަށް ވަންޏާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓެއް އޮޑިޓުކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ ފެއަރ ރިވިއު އިނުން. ފްރީ އެންޑް
ފެއަރ ޕިކްޗަރއެއް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެނގުން. އެހެންވީމާ، އޭގައި ވަރަށް މުހިންމު އަސްލު
އެސެޓެއް ގޮތުގައި ރިކޮގްނައިޒްކުރާ އެމައުންޓް އޭ ގެ ފިޒިކަލް އެސިސްޓެންޓު ހުރިކަން އަސްލު ކޮމްފޯރމް ކުރެއްވުން
ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ އަދި ކޮންމެ އެއްޗެއް ދެއްކި ކަމުގައި ވިޔަސް އެގޮތަށް ދެއްކި އެއްޗެއް ވެސް ހިމެނިފައި
އޮތްތޯ ނުވަތަ ނޫންކަން އަސްލު ކަށަވަރު ކޮށްދިނުން، މިދެންނެވީ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލަށް
ޖަވާބު ދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެއްފަހަރު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލު އަސްލު އެއާ އެއްކޮށް ހަމަ ވަރަށް ކޮންސަރންވީ ކަމެއް 28 ހާސް ރުފިޔާ ޔުނިޓަކަށް،
ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް، މިއީ ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް އޯވަރ ވެލިއުޑް އެމައުންޓްސްތަކެއް ނޫންތޯއޭ ތި ބޭފުޅުންނަށް
ފާހަގަކުރެވުނުތޯއޭ އެގޮތަށް.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފަހު ސުވާލުން ފައްޓާނަން އިނގޭތޯ. ޕްރައިޒްތަކަކީ އަސްލު ވޯލްޑް ބޭންކާ އެކީގައި އެގްރީވެފައި ހުންނަ
ޕްރައިޒްތަކެއް އިނގޭތޯ އެހެންވީމާ، ވާގޮތަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ދާއިރާއަކަށް މާބޮޑަށް ބަލާފައެއް ނޯންނާނެ. މި ހައި
އެންޑް ސިސްޓަމްތަކެއް ވީމަ، ދެން އެ އެއްޗެހި އަޅުގަނޑުމެން ނުބަލަން އިނގޭތޯ. ދެން އެކަމަކު ކުރީގައި ހަމަ ތި
5

ކުރެއްވި މެޓީރިއަލް ސުވާލުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ވާހަކައަކީ ކޭޝް ބޭސްޑް އެކައުންޓިންގ ރޫލް، އިނގޭތޯ.
ކޭޝްޑް ބޭސްޑް އެކައުންޓިންގ ވީމާ، އެއީކީ މުހިންމު ކަމެއް ނޫނޭ އަނެއްހެން މި ސީދާ ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސް
ކޮންސިޑަރ ކުރުން އޮޕީނިއަންއެއް ދޭ އިރުގައި. އެއީ ކޭޝް ބޭސްޑް ވެއްޖިއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ ކޭޝް
ރިސިޕޓްސް، ކޭޝް ޕޭމަންޓްސް ކޭޝް ބެލަންސަސް. ނަމަވެސް، މި އިޝޫއަކަށް ވަތީވެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޕޯޓުގައި
މިއޮތީ ގެނެސްފައި އިނގޭތޯ. މީތި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮޑިޓް އޮޕީނިއަންއަކަށް ޓެކްނިކަލް ސްޕީކިންގ
އިމްޕެކްޓެއް ނުކުރާނެއޭ ކޭޝްޑް ބޭސް ވީމަ. އެކްރުއަލް އެކައުންޓެއް ވެއްޖިއްޔާމު މީތި އިމްޕެކްޓްކުރާނެއޭ. އެއީ
ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓެންސް ވާހަކަ އެކްރު އަލް އެކައުންޓްގައި އަންނާނެ. އެގޮތުން ޓެކްނިކަލީ އަޅުގަނޑު އެކަންތައް
ފާހަގަކޮށްލީ އިނގޭތޯ. ނަމަވެސް އިޝޫ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއޮތީ ފާހަގަކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ، މެނޭޖްމަންޓުން މި
ކަމަށް، ޕްރޮޖެކްޓް މެނޭޖްމަންޓު ޔުނިޓުން މި ކަމަށް ދެން އިސްލާޙީ ފިޔަވަޅު އަޅުއްވަން. އެ ކަންތައް އިސްލާޙު
ވެފައި އޮތީ މި ފަހުގައި ކުރެވުނު އޮޑިޓު ތަކުގައި، ރަޖިސްޓަރ އަޕްޑޭޓު ކުރެވިފައި އޮތީ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދްެއކެވުން:
އެހެންވީމާ، އެ އެއްސެވި ސުވާލުގައި އެ އަށާވީސް ހާސް ރުފިޔާ ޔުނިޓަށްޖެހޭ ކަންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކީކޭތޯ
؟
ވިދާޅުވަނީ
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެވާހަކަ އަޅުގަނޑު މިދެންނެވީ. ވޯލްޑް ބޭންކުން ކޮންޓެކް ޓް ވެލިއުތަކާއި އެއް ޗިހި އެޕްރޫވްކުރައްވާފައި އޮތީމައި
އަޅުގަނޑުމެން އެ އޭރިއާއަކަށް އެހާ ބޮޑަކަށް ފޯކަސް އެއް ނުކުރަމޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފޯކަސްކޮށްފިއްޔާ، އެ
ބޭފުޅުންގެ ޖަވާބަކަށްވާނީ މިއީ ވޯލްޑް ބޭންކުން އެޕްރޫވްކޮށްފައިހުރި އެއްޗްިއސޭ. އެހެންވީމާ، ދެން ވަރަށް
ޗެލެންޖިންގވާނެ، ދެކޮޅުންވެސް ޖެހޭނީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޑިބޭޓަކަށް ކަންނޭނގެ ދާން. ދެން ތިވިދާޅުވީ މި
މައިގަނޑު ވިސްނުމަކީ ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއްހެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އިނގޭތޯ. ފިއުޗަރގައި އަޅުގަނޑުމެން
އެކަންތައް އެން ހޭންސްކޮށްލާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ފު ރުސަތު އަރުވާނަން ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަފީފަށް.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަފީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
6

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މިހާރު މި އަޅުގަނޑުމެން މިވާހަކަ ދަ އްކަނީ 2014 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު. ދެން މި
ރިޕޯޓުގައި ތިބޭފުޅުން ތިވިދާޅުވަނީ އެ ބޭފުޅުން ނުބައްލަވަމޭ ފިޒިކަލީ އެ އެއްޗިހި އެތާ ހުރިތޯ. ދެން އަނެއްކާ މި،
ރެޖިސްޓަރއަށް، މީގައި ރަޖިސްޓަރކޮށްފައި ނެތީތީވެ އެ ވާހަކަ ފާހަގަކުރައްވާފައި ތި އޮތީ. ދެން މި 2014 ވަނަ
އަހަރުގެ ރިޕޯޓު. ދެން 2015 ވަނަ އަހަރު ތި ބޭފުޅުންގެ އޮޑިޓްކުރައްވާއިރުގައި އެ ކަންތައްތައް ޗެކްކުރެއްވިންތޯ
ނޫނީ ކުރައްވާފައި ވޭތޯ؟ ދެން އަނެއް ސުވާލަކީ، ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ މިހާރު، ދެންމެ ޔަޢުޤޫބު ކުރެއްވި ސުވާލު
އިނގޭތޯ. މި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގެ އަގު ތަންކޮޅެއް ބޮޑުކަމަށް. ދެން ތިބޭފުޅުން ސާފުކުރެއްވިންތޯ މީގެ
އިންވޮއިސްތައް ހުރިތޯ؟ ދެން ނޫނީ ތިބޭފުޅުން ސާފުކުރެއްވިންތޯ މިއީ ރާއްޖެއިން ގަތް އެއްޗެއްތޯ ނޫނީ ރާއްޖޭން
ބޭރުން ގަތް އެއްޗެއްތޯ؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު ފާތުމަތު ފިރުޝާނާ ރަޝީދު
ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓުގެ ތެރެއިން ހުންނާނެ ބަލާލާފަ. ދެން މިއީ 2014 ވަނަ އަ ހަރުގެ އޮޑިޓުދެއްތޯ މިއީ.
އެހެންވީމާ، 2014 ވަނަ އަހަރުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮޑިޓު ކުރިއަށްދާނީ ސާމްޕަލް ބޭސިސްއަކަށް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން އިންނާނީ ސާމަޕަލް ބޭސިސްއަށް މީތި ނަގައިގެން ކުރިއަށް ގެންގޮއްސަ. އޯވަރޯލްކޮށް އިންނާނީ
މިސާލަކަށް އިންވޮއިސްއެއްގައި އިންނަ 22 ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް ނާރުވާ އިނީމަ އޭތި ބަލާލާފައި އިންނާނީ. ދެން
މީގެ ތެރެ އިން އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓު ފައިލުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލަންޖެހޭނީ އޭގެ މިސާލަކަށް ޕްރޮކިއުމަންޓު
ގެންގޮސްފައި އިނީ ކިހިނެއްތޯ މިހާރު އެއްކަލަ 2014 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ނިމޭކޮޅުގައި އިން އިޝޫސްތައް
މިހާރު ކުޑަކޮށް އަޕްޑޭޓުކޮށްލައި ގެން އަޅުގަނޑުމެން މި މިކޮޅައައީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުސަތު އަރުވާނަން ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް.
ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މި ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑު ދިރާސާ ކުރިއިރުގައި އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކުރަން ބޭނުންވި ކަމަކީ، މިހާރު ވަރަށް ގިނަ
ފަހަރަށް ޕްރޮޖެކްޓެއް ނިމުނީމަ ޕްރޮޖެކްޓުގައި ހުންނަ އެސެޓްސްތައް ގެއްލޭ، ވާނުވާއެއް ނޭނގޭ. އެހެންވީމާ، ދެންމެ
ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފަހުން އޮޑިޓުކުރެއްވިއިރު އެ އެއްޗިހި ހުއްޓޭ ވައްދާފައި، އެސެޓު
7

ރަޖިސްޓަރީ، އެ އިންވެންޓްރީގައި ހުރި ކަމަށް ފަހުން ވިދާޅުވީމާ އަޅުގަނޑު އެކަން ޔަޤީންކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ.
އެހެންވެއްޖެއްޔާމު އަޅުގަނޑުގެ މި ރިޕޯޓާ ދޭތެރޭ ދެން އިތުރު މައްސަލައެއް ނެތް އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! މި ތެދެއް އެ ވިދާޅުވެއްދެއްވާ، މިހާރު ފަހުން ރެޖިސްޓަރގައި އެކަނިހުރިކަންތޯ ކޮންފާރމްކޮށްލެއްވީ، ނޫނީ
އޭގެ ފިޒިކަލީ އެގްޒިސްޓެންސާ ދެތެރޭ އަސްލު ކޮންފޮމޭޝަންއެއް ނެތް ކަމަށް ވަންޏާ، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެހެން
ފަރާތެއްގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްގެން އެ އިތުރަށް ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް. އަސްލު އޯވަރޯލް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
އެސްޓަރބްލިޝްކޮށްލަ ދެއްވީމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ދެވޭނެހެން.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ރަނގަޅުކޮށްލާނަން އިނގޭތޯ. ބައެއް ފަހަރު މިވާ ގޮތަކީ ޕްރޮޖެކްޓްސްތައް އަހަރުތަކަކަށް
ދެމިގެންދާއިރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރޭ ރިކުއެސްޓް ނުކޮށް އޮޑިޓުކުރަން. ޕްރޮޖެކްޓު ނިމޭ ހިސާބުން ވެސް
އެ ރިކުއެސްޓް އެބަކުރޭ އިނގޭތޯ. އެގޮތަށް މި ޕްރޮޖެކްޓު މިއީ އެހެންވީ ޕްރޮޖެކްޓެއް. 2013 ،2014 ނޮވެމްބަރު
2014 އަށް ކްލޯޒްވެފައި މިއިނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، 2014 ގައި، 2015 ގައި މި އަންނަނީ މި ޕްރޮޖެކްޓް
ކްލޯޒްވެއްޖެއޭ، އަޅުގަނޑުމެން ކައިރީގައި މި ރިކުއެސްޓްކުރަނީ އޮޑިޓުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން
އޮޑިޓުކުރިއިރުގައި ފާހަގަ ކުރެވެފައި މި އިންނަނީ ރެޖިސްޓަރ މިއޮތީ އަޕްޑޭޓް ނުކުރެވިއޭ، އިނގޭތޯ. ދެން އަޕްޑޭ ޓު
ނުކުރެވި އޮތް ކަމުގައި ވަންޏާ ވަރަށް އުނދަގޫވާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެގްޒިސްޓެންސް ބަލަން. ދެން
ސަބްސިކުއެންޓްލީ އަޅުގަނޑުމެން ގޮސްފައި ނޯންނާނެ ބަލާފައެއް، ވެދާ ދޭ ހޭވް އަޕްޑޭޓެޑް ހަމަ ސީދާ
އަޅުގަނޑުމެން ފިޒިކަލީ ކޮންފަރމް ކުރެވޭތޯ. އެކަމަކު ދެން ލިޔުމުން އަޅުގަނޑުމެން އިންނާނެ އެބޭފުޅުން އަތު
ހޯދާފައި މި އިމްޕްރޫވްމަންޓްސް ގެނެވުނުތޯ އިނގޭތޯ. ދެން ފައިލް ބަލާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެ ޖަވާބެއް
ދެވިދާނެ. މީގައި އެންމެ ބޮޑު ޗެލެންޖަކަށްވާނީ ލޮގްސް އަޕްޑޭޓް ނުކުރައްވައި ކަމުގައި ވަންޏާ، ދެން ވަރަށް
އުނދަގޫވާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންފަރމޭޝަނެއް ހޯދަން ފިޒިކަލް ރަޖިސްޓްރީއާ އެއްޗެހީގެ. އެއީ އެ ބޭފުޅުންނަށް
ކޮންމެ އެއްޗެއްވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްކިދާނެ. ދައްކާއިރު އެ ބޭފުޅުންނަށް ވިދާޅުވެވިދާނެ އާނ މިއީ، މީތި،
މިއެއްޗޭ އެއީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ފަހަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއެއް ކޮންފަރމެއް ނުކުރަން އިނގޭތޯ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
8

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ފަހުން އޭގެ އެގްޒިސްޓެންސެއް ވެސް އެދިޔަ ދިމާލެއް ވެސް އެ މެނޭޖުކުރާ
ފަރާތަށް ވެސް އަސް ލު އިނގޭކަށް އޮންނަ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވެ އެ ވިދާޅުވަނީ. ކޮންމެ ގޮތެއްވިޔަސް އެ
ޕްރޮޖެކްޓަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ ލާބަ އާއި މަންފާ ހޯދައިދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭ އެއްޗެއް.
އެކަމަށް އަސްލު ތި ބޭފުޅުންގެ އަޅުގަނޑުމެން އޮޕީނިއަންއެއް ބޭނުންވަނީ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު ބަދުރުاله ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ އެއްޗެއް އެޑްކޮށްލަން އިނގޭތޯ. މިހާރު މި ކުރިން ވާހަކަދެކެވުނީ 22 ކޮމްޕިއުޓަރު ގެ ވާހަކަދެއްތޯ. އެއީ އަސްލު
އަޅުގަނޑުމެން އެތަނުން ސާމްޕަލް، އެ ހުރި އެއްޗެހިތަކެއް، އަސްލު އެތާ ހުރި އެއްޗިހިތަކެއް، މި ސާމްޕަލްއަށް
ނެގި 22 ކޮމްޕިއުޓަރ ނަގައިގެން، އެ އެއްޗިހިތައް އަސްލު ފޮތުގައި ހުރިތޯ މި ބަލައިލީ އަޕްޑޭޓްކޮށްފަ. ފިޒިކަ ލީ
އަސްލު އެގްޒިސްޓްވާ 22 ކޮމްޕިއުޓަރ އާދެ!.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، މިހާރު ފުރުސަތު އަރުވަން ކޮމަންޑޫ ދާ އިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ވަހީދަށް.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްފަހަ ރު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މިހާރު މި ފިކްސްޑް އެސެޓްސް ރަޖިސްޓްރީއެއް ނެތުން
ފިޔަވައި އެހެން މައްސަލައެއް ތިބޭފުޅުންނަށް ފާހަގަކު ރެވިފަކާއި ނުވޭ ތިވިދާޅުވަނީ ދެއްތޯ؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީ ހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނޫނޭ މިއޮތީ ނޫންތޯ އެއްކަ ލަ ޑެލިވަރ ކުރުމުގައި ޓައިމްލީކޮށް ޑެލިވަރ ނުކު ރެވޭ މައްސަލަ ވެސް ދެއްތޯ. އެއްކަލަ
ކޮމްޕޯނަންޓްސްތައް މި ޑެލިވަރ ކުރަން މި އިންނަނީ ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން އިނގޭތޯ. އެ އެއްޗިހި ޓައިމްލީކޮށް ޑެލިވަރ
ނުކުރެވޭ ކަމުގައި ވަންޏާމު ހޯލް ޕްރޮޖެކްޓު އޯވަ ރ ރަންވެގެން ދާނެ. އެވާހަކަ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނެ
ފާހަގަކޮށްލާފަ.
9

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުސަތު އަރުވާނަން ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަޟުލް.
ފެލިދޫ ދާއިރާ ގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ފަޟުލް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ލިބިއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުސަތު އަރުވާނަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު.
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ދެންމެ ތި ފާހަގަކުރެއްވި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން އެބަ
ވިދާޅުވޭ މިހާރު ހުރި ކަމަށް އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް މި އޮޑިޝަން ބައްދަލުކުރެވޭ ގޮތަށް ލިޔެކިޔުންތަކަށް އަރާފައި
ނުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައި. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ސުވާލަކީ ދެންމެ މެންބަރަކު ފާހަގަކުރައްވައިފި މި 28000 ރުފިޔާ.
ހައި އެންޑް ވޯކް ސްޓޭޝަނެއްގެ އަގަކީ 28000 ރުފިޔާ ކަމަށްވަންޏާ ކަންބޮޑުވާކަށް ނުޖެހޭ. އެކަމަކު އުފެދޭ
ސުވާލަކީ އެ އެތެރޭގައި އެހެރަ ކޮންފިގަ ރޭޝަންތައް 28000 ރުފިޔާއިން ގެނެސް ނިންމާފައިހުރި ސިސްޓަމްތަކެއްތޯ
ހުރީ. އެވަރުބެލޭނެ ގޮތެއް އޮވޭތޯ. މިހާރު ދައުލަތުގެ މިބާވަތުގެ މުދާތައް، ޙަޤީޤަތުގައި ފޮއްޓެއް އެބަ ހިމެނޭ. އެކަމަކު
ފޮށީ ތެރޭގައި ހުންނަ އެއްޗި ހިތައް ހުރިތޯ ނެތްތޯ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޙަޤީޤަތުގައި މި ސުވާލަކަށްވާނީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ އެކަން އޮޑިޓްގެ ތެރެއިން ބެ ލޭނެ ނިޒާމެއް އެބައޮތްތޯ. ކޮމްޕިއުޓަރ
ސިސްޓަމްތައް ހުރެދާނެ އެކި ފެންވަރުގެ. ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް އެބަހުރި ލައްކަ ދެލައްކަ ތިން ލައްކަ ރުފިޔާއަށް
އަރާވަރުގެވެސް ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތައް. އެހެންވީމާ، އެ ކޮންފިގަރޭޝަން އެވަރުގެ އެއްޗަކަށް ފެތޭވަ ރުގެ އަގެއް
ހުރިތޯ ނެތްތޯ ބެލޭނެ ނިޒާމެއް އޮޑިޓްގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވޭތޯ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ބަ ލާފައެއް ނޯންނާނެ އިނގޭތޯ. މިއޮޑިޓަކީ އަނެއް ހެން މީގެ ސްކޯޕަކީ ފައިނޭންޝަ ލް
އޮޑިޓެއްވީމައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްޗިހީގެ ޕަ ރފޯމަންސް ނުވަތަ އިންފޮމޭޝަން ސިސްޓަމް އޮޑިޓެއްގައި ބަލާ ކަހަލަ
ގޮތަކަށް ބަލާފައެއް ނޯންނާނެ.
10

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުސަތު އަރުވާނަން މި ރިޕޯޓަށް އަރުވާ ފަހު ފުރުސަތު. މަރަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ގިނަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓްތަކުގައި ވަގުތަށް އޮޑިޓު ނުނިމިގެންނާއި އަދި ބައެއް ކަހަލަ އެސެޓްތައް
ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ނެތިގެން ފާހަގަކުރެވިފައި. އެގޮތަށް ތިބޭ ފުޅުން ރެކޮމެންޑް ކުރައްވާ ނުވަތަ އިސްލާހުކުރައްވާން
އަންގަވާކަމަށްކަށް އިސްލާހު ދެވޭތޯ އާއި އަދި މިވަގުތު އިތުރަށް ދިއުމުން ހިނގާ ހަރަދު ފަހުން ފޮލޯރއަޕް،
އޮޑިޓަރކޮށް ބައްލަވަމުން ގެންދަވާތޯ. އެއީ މިހާރު އިއްޔެގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވި މައްސަލައެއް، 2
އަހަރުން ނިންމަންޖެހޭ ކަމެއް 6 އަހަރުވާއިރުވެސް ނުނިމި 156 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އިތުރަށް
ހަރަދުކުރެ ވި މިކަންކަން މިހެންދާއިރު ގައިވެސް މާބޮޑު ފިޔަވަޅެއް ނޭޅި ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އިތުރުލާރި ހޯދަން އެ
އެގްރިމެންޓްކުރެވޭ ފަރާތްތަކުން މި ހަރަދު ހޯދަން ދައުވާކޮށް ކޯޓުތަކުން އެވެސް ދޭންޖެހުން މިއީ 200 މިލިއަން
ރުފިޔާ އެހީ ގެ ގޮތުގައި މި 25 މިލިއަން ރުފިޔާ އެހީގެ ގޮތުގައި ދޭއިރު ލިބިގެން ހިންގާ ޕް ރޮޖެކްޓެއް، އޭގެ އިތުރަށް
ހަމަ އެ ޕްރޮޖެކްޓް ހިންގާ ނިމޭއިރުގައި ދައު ލަތުގެ ބަޖެޓުން 256 މިލި އަން ރުފިޔާއާއި ގާތްކު ރާ އަދަދެއް ނިމޭއިރު
ނިމޭ ގޮތަށް މިއޮންނަ އޮތުން. އެހެންވީމާ، ހިލޭ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއްވެސް ނުވެ މިފެނިގެންދަނީ. ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓު ން
ހަމަ އެއް އަދަދަކަށް މިދެ ވެނީ. މިއަށް މިކަހަލަ ކަންކަމާއި ދޭތެރޭގައި މިކަން އިސްލާހުކުރުމާއި ދޭތެރޭގައި ފިޔަވަޅު
އެޅުމަށް ތިބޭފުޅުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ރެކޮމެންޑްކޮށްފައި ވާނެތޯ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތި ވަރަށް ރަނގަޅު ކުއެއްޝަނެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެބަހުރި އެހެން ފާހަގަކުރެވިފައި. މި
ރިޕޯޓުތަކުން ވެސް ތިބޭފުޅުންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައި ހުންނާނެ ބައެއް ޕްރޮޖެކްޓްތައް އެބަޖެހޭ ހަމަ ކްލޯޒްކޮށްލަން އެ
ބައެއް ކޮމްޕޯނެންޓްސް ޑެލިވަރނުކޮށް. އޭގެ ސަބަބުން ޝަރީފް ތިވިދާޅުވި ގޮތަށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އެބަޖެ ހޭ
ސްޕެންޑުކުރަން އިނގޭތޯ. އެކަންތައްތައް އެބަހުރި އެހެން ހިނގާފަ. ނަމަވެސް ދެން ކުރެއްވި ސުވާލަކީ،
އިސްލާޙުކުރަން ފާ ހަގަކުރާ ކަންތައްތައް ދެން އަންނަ އޮޑިޓްތަކުގައި އިސްލާހުވެފައިހުރިތޯ، އެބަހުރިތޯ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެ ވިފައި އެގޮތަށް. އެގޮތަށް އެބަހުރި މީގެ ވަރަށް ގިނަ ޕްރޮޖެކްޓްސްތަކުގައި
ފާހަގަކުރެ ވިފައި. މިސާލަކަށް ހަރުމުދަލުގެ ރަޖިސްޓާ ރ އަޕްޑޭޓްކުރުން. ޖެހިގެން އަންނަ އަހަރު އަޕްޑޭޓްކޮށްފައި
އެބައޮތް އިނގޭތޯ. ކޮމްޕޯނެންޓް ޑެލިވަރީ ވެސް ރަނގަޅުކޮ ށްފައި އެބަ އޮތް. ދެން މި ޕްރޮޑިއުސް ރިޕޯޓްސްތައް
11

ވޯލްޑް ބޭންކަށް ނުވަތަ އަދި އެހެން ބޭންކަކަށްވެސް އެ ފޮނުވަންޖެހޭ ރިޕޯޓްސްތައް ޓައިމްލީ ފޮނުވިފައި އެބަހުރި.
އެހެންވީމާ، އެކަންތައްތައް އިސްލާހުވެފައި އެބަހު ރި. ނަމަވެސް ތިވިދާޅުވި ބައެއް ކޮމްޕޯނެންޓްސްތަކުގެ ސަބަބުން
އެއެއްޗިހި ޑެލިވަރ ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް ބެއަރ ކުރަންޖެހޭ ކޮސްޓްއެއީ ކަންނޭނގެ އެންމެ މުހިއްމު
އެއްޗަކީ. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ އޭރިއާއެއްހެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުސަތު އަރުވާނަން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ ތިބޭފުޅުން މި ކޮމްޕިއުޓަރތައް އެހާބޮޑަކަށް ބަލާފަކާ ނެތޭ. މިސާލަކަށް ކޮމްޕިއުޓަރތަކެއް
އޮޑިޓްކުރިއަސް އެބަޖެހޭ ދެއްތޯ އެ އޮޑިޓްގައި ބުނާ އެތި އެއީ އެ ވެލިއު އެއްޗެއްތޯ ބަލަން. މިސާލަ ކަށް އާދައިގެ
ދެރަ ކޮމްޕިއުޓަރެއް ލެޕްޓޮޕެއް އެބަލިބޭ 6000 ރުފިޔާއަށް. އެކަމަކު އެޕަލްއެއް ވެއްޖެއް ޔާ ލިބެނީ 28000 ރުފިޔާއަށް
30000 ރުފިޔާއަށް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، ދެން އެކަން ނުބެލެންޏާ ކޮބައިތޯ އޮޑިޓްކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ. އެ މި އެންމެން
ދަންނަ އެއްޗެއް މިއީ، ކޮމްޕިއުޓަރު މިއީ. މިވަރުގެ އެއްޗެއްގައި އެހުރި އަގާއި އެ ބޭނުންކުރި އެއްޗާއި އެއީ ހަމަ އެ
ވެރިފައި ނުކުރެވެންޏާ ދެން ކިހިނެއްތޯ މީގައި ދިމާކުރާނީ މީތި.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތިވިދާޅުވާ ޕަ ރސްޕެކްޓިވްއިން ވަރަށް ވާހަކަފުޅެއް އިނގޭތޯ. އެކަމަކު ދެން އަޅުގަނޑުމެން
މިކުރަނީ އެކި ވައްތަރުގެ އޮޑިޓް ދެއްތޯ. ކުރާއިރުގައި ފޯކަސްކުރެވޭ ވަރު އެންފަސައިޒްކުރެވޭ ވަރު އެކި
އޮޑިޓްތަކުގައި އެކި ކަންތައްތަކަށް މިކުރެވެނީ. އެގޮތުން މިވަގުތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފޯކަސް މިއޮތީ ހަމަ ރިސިޓްސް
އެންޑް ޕޭމަންޓްސް، ލިބުނު ފައިސާއާއި ކުރެވުނު ހަރަދާ އި ދެން ކޭޝް ބެލެންސް ކޮންފާމްކޮށްފައި ވޯލްޑް ބޭންކަށް
އެންގުން. އެހެންވީމާ، ތިވިދާޅުވި ކަންތައް މިއޮޑިޓްގައި އެވަރަށް ސަމާލުކަންދެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައެއް
ނޯންނާނެ. އެއީ މި އޮޑިޓްގެ ސްކޯޕުގެ ކީ މައިގަނޑު އޭރިއާއެއްނޫން އެއީކީ. އެހެންވެ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މި ފަހު ފުރުސަތު މި އަރުވާނީ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމަށް.
12

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ވިދާޅުވެއްޖެ ޕޭމަންޓުގެ މައްސަލަ ބަލައިލީމައި
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. ކިހާވަރަކަށްތޯ ތިބޭފުޅުން އޮޑިޓްތައް ކުރައްވާ އިރު ރިޕޭމެންޓް ޕް ރޮސެސް ބައްލަވަނީ. މިހާރު
އެކިއެކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައިވެސް ތަފާތު މިންގަނޑުތަކަށް އެބަ ގެންގުޅެވޭ. އެކި ކުންފުނިތަކުގައި މިކަން އެކި
ގޮތްގޮތަށް އެބަކުރެވޭ. ސަރުކާރުގެ އެކި އިދާރާތަކުން އޭގައި އަނެއްހެން އަދި ކޮ ރަޕްޝަނެއް ހިންގިއަސް މީގެ އެންމެ
ބޮޑު ބައެއް މީގައި މުދާ ގަތުމުގައާއި ތަކެތި ގަތުމުގަ އާއި ހިދުމަތް ހޯދުމުގައި މިއަންނަނީ. އެހެންވީމާ، މީގައި
ކޮންސިސްޓެންސީއެއް ގެންގުޅުމަށް އޮޑިޓް އޮފީހުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކަށާއި ކުންފުނިތަކަށާއި
އެއްވެސް ވަރަކަށް އަންގަވަންތޯއޭ. ދެން މިކޭސްގައި މި ކިހާވަރަކަށްތޯ ބައްލަވާފައިވަނީ. އެބޭފުޅުންގެ ޕްރޮސެސް
ހިނގާފައިވާ ގޮތް. ޝުކުރިއްޔާ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓު ކުރައިޓީރިއަ ރއެއްގެ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ ޕްރޮކިއުމަންޓު ބަލާއިރުގައި މިބަލަނީ ވޯލްޑް
ބޭންކުން ސެޓްކޮށްފައި އިންނަ ގައިޑްލައިންތަކަށް. އެ ކޮންމެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ވަކިން އެބައޮވޭ ގައިޑްލައިނެއް. ވޯލްޑް
ބޭންކުން، އޭ.ޑީ.ބީ ވެއްޖެއްޔާމު އޭ.ޑީ.ބީ ފަންޑަށް ވެއްޖެއްޔާ އޭ.ޑީ.ބީ އިނގޭތޯ. އޭ.ޑީ.ބީ ގައިޑްލައިން ކޮމްޕްލައިވޭތޯ
އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ ގޮތަކީ. ދެން ތިވިދާޅުވީ އެސް.އޯ.އީ، ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރ
ޕްރައިސަސް، ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރ ޕްރައިސަސް ޕްރޮކިއުމަންޓު ގައިޑްލައިން މިއީ، އެބައި މި އޮންނަނީ
ޕީ.ސީ.ބީއަށް އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓްތެރެއިން އެކަން ޕީ.ސީ.ބީގެ ގައިޑްލައިނާއި ކޮމްޕްލައިވޭތޯ އެބަ
ބަލަން. ނަމަވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެބޭފުޅުން އުޅެނީ އޭތި ރިވައިޒްކުރުމުގައިހެން އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. މި އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، މި ރިޕޯޓާ ނިންމާލުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް މިހާރު ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން މި ރިޕޯޓު ނިންމުމަށް ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅުމަށް. ދެން އަދި
އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ބައެއް އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ބޭނުންފުޅުވޭ އެ
ވިދާޅުވި 22 ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ތި ބޭފުޅުން އަތުގައި ބިލްސް ހުރިކަމަށް ވަންޏާ އެ ބިލު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާ ލަ ދެއްވުމަށް.
ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަ ރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފްއަށް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
13

އާދެ! ހަމައެކަނި މި ރިޕޯޓުން ފައިނޭންޝަ ލް ސައިޑަށް ބަލާއިރުގައި މަދުވެފައި އޮތް އެއްޗަކީ މި ކޮމްޕިއުޓަރުތައް
ނެތުން. އާދެ! އެހެންވީމަ އެ ކޮމްޕިއުޓަރު އެބަހުރި. އެ މި ބަލައިލެވުނީ. އެހެންވީމަ، އެއީ ހަމައެކަނި އިދާރީ
އެރަރއެއް. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކަށަވަ ރުކޮށްދެއްވުމާއެކު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މިހާރު އިދާރީ
ކަންކަން ބަލައި އިޞްލާޙުކުރަން ހުރި ކަމަށްވާތީ ބިލު ފާސްކުރުމަށް. އާދެ! ދެން އެކަމާއި ބެހޭގޮތުން އަޅާ ފިޔަވަޅެއް
އަޅަން މަޖިލީހުގެ ފްލޯރއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރެކޮމަންޑޭޝަނެއް ފޮނުވޭނެ. އެ ރެކޮމަންޑޭޝަނަކީ ވަގުތަށް
ނުނިމުނީމާ ދައުލަތަށް ލިބޭ ގެއްލުން އެއީ ކޮން ބައެއްގެ އިޙުމާލުންތޯ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު އެކަން އެ ގެއްލުން އެ
އިޙުމާލުވި ފަރާތުން އަތުލުމަށް ރެކޮމަންޑްކުރާ ކަމަށް މަޖިލީހުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފް.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާލަން ހަމައެކަނި އެ އެކަންޏެއް ނޫން ބަލަންވީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ޕް ރޮޖެކްޓުން ހޯދިފައި
މިހިރަ މުދާ. މިސާލަކަށް، ކޮމްޕިއުޓަރ 28 ހާސް ރުފި ޔާއަށް ނޫނިއްޔާ އެ ޖެހޭއިރުގައި އެއީ އެކަށީގެންވާ
އަގެއްގައިތޯ އެ އަގާ އެއްވަރުގެ އެއްޗެއްތޯ ހޯދިފައި އޮތީ އެވެސް ޖެހޭނެ ބަލަން އެގޮތަށް ބަލާކަމަށް ވަންޏާ ދެއްތޯ.
އެހެންވީމަ، އެހެން ހުރި ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް އެ ބަލަންޖެހޭ ފަރާތަކުން ބެލުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރެކޮމަންޑޭޝަން
ދޭން އެބަޖެހޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޚިޔާލު އެއްގޮތްކޮށް ލާފައި ނިންމާލީމަ ރަނގަޅުވާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަޟުލް.
14

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޟުލް ރަޝީދު ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
ތީގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއް ކަމެއް އެބައޮތް. އެއީ މިހާރު ތި ސިސްޓަމުތައް ތިހެން
ހުރީ ދެއްތޯ. އާ އްމުގޮތެއްގަ އި މިސާލަކަށް، މިނިސްޓް ރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓް ތެރެއިން ނޫނިއްޔާމުން ކޮންމެވެސް
އެހެން ހައުސިންގއިން ހިން ގާ ޕްރޮޖެކްޓްސްތައް މިސާލަކަށް ދެއްތޯ. މި ޕްރޮޖެކްޓް ސްތައް މިހެން ހުންނައިރު ބައިވަރު
ޕްރޮޖެކްޓްސްތައް ވަރލްޑް ބޭންކް އެހީގެ ދަށުން އެބައާދޭ. އަންނައިރުގައި ހަމަ އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކޮށްލަން ބޭނުންވޭ
ތި ކޮންމެފަހަރަކު ތި ބޭފުޅުން ތި ބައްލަވަނީ އެއް ސިސްޓަމުތަކެއްތޯއޭ؟ މިހެން މި ދެންނެވީ 28 ހާސް ރުފި ޔާގެ
ކޮމްޕިއުޓަރު ސިސްޓަމެއް ބައްލަވައިގެންފައި އެ މަސައްކަތްތައް މިސާލަކަށް، ދަންނަވާ ކަމުގައި ވަނީނަމަ އެ
ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމުތަ އް ބޭނުންކުރެވޭނެ އެކިއެކި މަރުޙަލާގައި ދެއްތޯ. ނިމުނީމަ ޑިސްޕްލޭސްކުރެވެނީކީ ނޫނޭ.
އެހެންވީމަ، ދެން އަންނަ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ވެސް ތީތި ހަމަ ބޭނުންކުރާނެއޭ. އެހެންވީމަ، އެކަ ހަލަ އެއްވެސް ބެލުންތަކެ އް
ބަލާފައި ހުރިތޯ ނޫނީ އޭގެ ފަހުގައި ކޮން މަރުޙަލާތަކެއްތޯ ކަޑައްތުކޮށްފައި ހުރީ؟ ޕްރޮޖެކްޓް ނިމުނީމަ ތި
ސިސްޓަމުތަކަށް ހަދަނީ ކިހިނެއްތޯ؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު ޕްރޮޖެކް ޓް ނިމުނީމަ އެ ސިސްޓަމުތައް މިނިސްޓްރީގެ ހަރުމުދަލުގައި ރަޖިސްޓަރވާނެ ދެއްތޯ. ދެން އެ
އޮޑިޓްކުރައްވާނީ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ އޮޑިޓަރުން އިނގޭތޯ. އެ ބޭފުޅުން އެ ކަންތައް ބައްލަވާނީ. ދެން
ސުވާލަކީ، މި 22 ސިސްޓަމް އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ބެލުންތޯ؟ އެ ޖެހޭނީ އަޅުގަނޑު އެކޮޅުން ކްލެރިފައި ކޮށްލަން
އިނގޭތޯ. އާއްމުކޮށް މިހެން ބައްލަވައިގަންނަ ޕް ރޮޖެކްޓްސްގެ ދަށުން ޕްރޮޖެކްޓް ފަންޑުން މިހެން ބައްލަ ވައިގަންނަ
އެއްޗެހި އެ ބޭފުޅުން ހަމަ މިނިސްޓްރީ ގައި ބޭންކު ރައްވާ އިނގޭތޯ ރަޖިސްޓަރއަށް ވައްދައިގެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާ ރު މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތު ން ހުށަހެޅިފައި އޮތް ހުށަހެޅުމަކީ ވި ލުފުށި ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފް ހުށަހަޅުއްވާ މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީ ފް
ތާއީދުކުރައްވާފައި އޮތް ހުށަހެޅުމެއް. އެއީ މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓް ނިންމަންޖެހޭ ވަގުތަށް
ނުނިންމުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް އޭގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުން ލިބުމުގައި އެކަމަށް އިޙުމާލުވި ބޭފުޅުންނަކީ ކޮބައިތޯ
ބަލައި އެކަން އެޅެންހުރި ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި ދެން އަދި އެއާއެކީގައި މި ފާހަގަކުރެވިފައި މިއޮތް ސާޅީސްހާސް
ދުވިސައްތަ ހަތާވީސް ރުފިޔާގެ 22 ކޮމްޕި އުޓަރ ސިސްޓަމަކީ މިއީ، ޑޮލަ ރުގެ 22 ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކީ މިއީ
މާކެޓް ރޭޓުގައި ބައްލަވައިގަނެފައިތޯ ނޫނީ އޭ ގެ ހަމަ އަގުގައި ބައްލަވައިގަނެފައި އޮތް އެއްޗެއްތޯ ބަލައި އެކަމާ އޭގެ
15

ރެކޮމަންޑޭޝަނަކަށް އެދި ފްލޯރއަށް ފޮނުވުމަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް މި
ހުށަހެޅުމަށް ވޯޓު ދެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމަ، ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 8 މެންބަރުންގެ ވޯޓުން އެ
ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ. އެހެންވީމަ، މި ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް މިހިސާބުން ނިމުނީ. ދެން އޮތް ރިޕޯޓަށް ވަޑައިގަތުމަށް
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަ ރުވާނަން އޭ.ޖީއަށް.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން މިއޮތީ އަރިއަތޮޅު ސޮލިޑް ވޭސްޓް މެނޭޖްމަންޓް ޕައިލެޓު ޕްރޮޖެކްޓު. އާދެ! މި އީވެސް ހަމަ ފައިނޭންޝަލް
ސްޓޭޓްމަންޓް އޮޑިޓެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މީގައި ވެސް ހަމަ އަންކޮލިފައިޑް އޮޕީނިއަންއެއް ދެވިފައިވާނެ.
ނަމަވެސް، ޕްރޮޖެކްޓް ޑެލިވަރީގައި އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޖެކްޓް ޕްރޮގްރެސް ރިވިއުކުރިއިރުގައި މައްސަލަތަކެއް
ފާހަގަކުރެވުނު. ތިން މައްސަލަ އެއް. ފުރަތަމަ މައްސަލައަކަށް ފާހަގަ މި ކުރެވުނީ ވަރލްޑް ބޭންކަށް ޕްރޮޖެކްޓުގެ
ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓްކުރެއްވިއި ރު ޞައްޙަ ނޫން މަޢުލޫމާތުތަކެއް ދެވިފައި މިއޮތީ. އެއީ ޕްރޮޖެކްޓުގެ 90% ކޮމްޕް ލީޓްވި
ކަމަށް އިނގޭތޯ. ނަމަވެސް، 2015 ނިމުނުއިރު އަސްލު ކޮ މްޕްލީޓްވެފައި އޮތީ % 65. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން
މިއޮތީ ފާހަގަކޮށްފައި. ދެން މިއޮތީ ހަމަ ރިލޭޓެޑް ކަމެއް މިއީވެސް އިނގޭތޯ. މި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން އަސްލު
މިޖެހެނީ ބާޖެއް ޕް ރޮކިއުކުރަން އިނގޭތޯ. ބާޖެއް ބަންނަން މި ޖެހެނީ. އެއީ ވޭސްޓް ޓްރާންސްފަރ ވެސްލްއެއް
އިނގޭތޯ. އެ ވޭސްޓް ޓްރާންސްފަރ ވެސްލް ބަންނަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި އެ ނުބަނދެވުނީމަ ދައުލަތަށް ބެއަރކުރަން
އެބަޖެހޭ އޭގެ ގެއް ލުން. މި ބުނަނީ މިވާ ގޮތަކީ މި ޕްރޮޖެކްޓް ކްލޯޒްވިއިރުގައި ބާކީ ހުރި ފައިސާ އަނބުރާ ވަރލް ޑް
ބޭންކަށް ދޭން މިޖެހެނީ. އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް ހަންޑްރެޑް އެންޑް ސެވަންޓީ ފޯ ތައުޒަން ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު. ދެން
އެއަށްފަހުގައި ދިވެހި ދައުލަތުން މިކަމަށް ސްޕެންޑްކުރަން މިޖެހެނީ އިނގޭތޯ. އެންމެ ފަހުގެ މިއޮތް އަޕްޑޭޓަކީ
އަދިވެސް ކޮމްޕްލީޓެއް ނުވޭ. އެއީ މިއަދު ބެއްލެވީ ދެއްތޯ. އި ތުރު ޚަރަދުކުރައްވާފައި، އަޅުގަނޑު އިޞްލާޙުކޮށްލާނަން
އިނގޭތޯ. އެއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލައިލީ މީގެ ސްޓޭޓަސް. ވަރަށް ދުވަސްވެއްޖެ ދެއްތޯ މީގައި. އިތުރު
ޚަރަދު ދައުލަތުން ކުރައްވާފައި މިހާރު މިއޮތީ ކޮމްޕްލީޓްވެފައި މި އެތި. ވަން ޕޮއިންޓް ފައިވް މިލިއަން ރުފިޔާ
އިތުރަށް. ދެން އޮތް އިޝޫއަކީ ހަމަ ކުރީ ދުވަހުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތަށް އެސެޓް ރަޖިސްޓަރ އަޕްޑޭޓު
ނުކުރެވޭ މައްސަލަ.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ޕްރޮޖެކްޓަށް ގަނެފައި ހުރީ ޖެނެރަލް އެސެޓް ސް މިސާލަކަށް، ފަރނީޗަރ އެންޑް ފިޓިންގސް އެއީ ޕީ.އެން.ޔޫ،
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގައި އެބައޮވޭ މި ޕްރޮޖެ ކްޓުތައް މޮނިޓަރކުރާ ސެކްޝަނެއް. މި ޕްރޮޖެކްޓުން
16

ފަންޑު ލިބިގެން އެ ސެކްޝަނަށް ބޭނުންވާ ޖެނެރަލް އެސެޓްސް އޮފީސް އިކުއިޕްމަންޓް އެންޑް ފަރުނީޗަރ ގަނެފައި
މި ހުންނަނީ. އެކަހަލަ އެސެޓްސްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓުގައި މި ބަލަ އިލީ މިއަހަރުގައި މި ޕްރޮޖެކްޓުން
ގަނެފައި ހުރި އެސެޓުގެ ތެރެއިން ފިކްސްޑް އެސެޓް ރަޖިސްޓަރއަށް އަރުވާފައި ނެތީ ކޮން މުދާތަކެއްތޯ ކި ހާ
ވެލިއުއެ އްގެ މުދާތަކެއްތޯ. ދެން އެ މުދާތަކުގެ ޑީޓެއިލްސް ހުންނާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރކިންގ ޕޭޕަރތަކުގައި. ދެ ން
މި އޮޑިޓުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައި ހުންނާނެ ފިކްސް ޑް އެސެޓު ރަޖިސްޓަ ރއަށް އަރުވާފައި އޮތް މުދާ އެ
ފިކްސްވިތޯ ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، ފިކްސްޑް އެސެޓް ރަޖިސްޓަރއަށް އަރުވާފައި ނެތް މުދަލެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް
ނުބެލޭނެ އެއީ އެގްޒިސްޓްވާ މުދަލެ އް ކަމެއް ނުވަތަ އެގްޒި ސްޓް ނުވާ މުދަލެއް ކަމެއް ހަމަ ކުރީ އޮޑިޓެކޭ ވެސް
އެއްގޮތަށް.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު ބަދުރުاله ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގެ މި ޕްރޮޖެކްޓް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ބުނޭ ޕީ.އެން.ޔޫއިން ކޮންމެ އަހަރަކު އެއްފަހަރު
ފިޒިކަލް އެގްޒިސްޓިންގ ވެރިފައިކުރަންވާނެއޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ކޮށްފައެއް ނެތް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މި ރިޕޯޓުގައި ވެސް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހަމަ މިއޮތީ ކޮމަން އެއް މައްސަލަ އެބައޮތް. އެއީ އެސެ ޓް
ރަޖިސްޓްރީ އަޕްޑޭޓްނުކުރާ މައްސަލަ. ދެން މިއޮތީ ތަންކޮޅެއް ސީރިޔަސް މައްސަލައެއް. އެއީ ވަރލްޑް ބޭންކަށް
ޕްރޮޖެކްޓާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ދިންއި ރު ޙަޤީޤަތުގައި ޕްރޮޖެކްޓް ނިމިފައި އޮތްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް
ބޮޑަށް ގަބޫލުކުރެވެނީ 65% ކަމަށް. އެ ހެންނަމަވެސް، މި މަ ޢުލޫމާތު ދެއްވިއިރު އެބައޮތް 90% ނިމިފައި އޮތްކަމަށް
އެއްފަހަރެއްގައި އަނެއްފަހަރަ ކު 80% ނިމިފައި އޮތްކަމަށް ވަރލްޑް ބޭންކަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައި. އެހެންވީމަ، މިއީ
މައްސަލައެއް. ދެން އޮތް މައްސަލައެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެ ވެނީ މިއޮތް ވަގުތަށް މަސައްކަތް ނުނިމުމުގެ
ސަބަބުން ދައުލަތުން ބަޖެޓުގެ ފައިސާ ޖަހައި ގެން މި މަސައްކަތް ކޮމޕްލީޓްކުރަންޖެހުން. އެއީ ދެފަހަ ރެއްގެ މަތިން
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެބައޮތް ކަންނޭނގެ ޑެޑްލައިން އެކްސްޓެންޑް ކޮށްދީފައި. އެއްފަހަރު 30 ނޮވެމްބަރ 2014 ގައި
އޮތް އެއްޗެއް 20 ޖަނަވަރީ 2015 އަށް ލީސްއަށް ހުށަހެޅު މަށް ވަގުތު ދެވުނު ނަމަވެސް އެކަންވެސް ނުކުރެވޭކަން
ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމަ، މި މެނޭޖްމަންޓުގެ އިޝޫ އެބައޮތް. ހަމަ ދެ ރިޕޯޓުގައި ވެސް ދާދި އެއްކަލަ އިޝޫ ސް
މިހިރީ. އެހެންނަމަވެސް، އެއަށްވުރެ ސީ ރިޔަސް އިޝޫއެއްގެ ގޮތުގައި މިއޮތީ ވަރލްޑް ބޭންކަށް ޙަޤީޤަތުގައި ޙަޤީޤަތާ
ޚިލާފަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައި އޮތްކަމުގެ ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރެވެން އޮތްކަމަށް. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ރިޕޯޓާ
17

ގުޅޭގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާ ލާނަން. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރު ވާނަން
މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބް ރާހީމް ޝަރީފްއަށް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ދެކަމެއް ފާހަގަވޭ. އެއް ކަމަކީ ވަގުތަށް ނުނިމި ދޮގު މަޢުލޫމާތު ވަރލްޑް ބޭންކަށް ދީފައި ހުރުން.
މިގޮތުން 20 ޖަނަވަރީ 2005 ގައި އިންނަނީ 65% ކޮމްޕްލީޓްކުރެވުނު ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ފައިސާ އަތުލާފައި.
އޭގެފަހުން 35% އެއީ ދެ މިލިއަން ހަ ލައްކަ އަށްޑިހަ ހަހާސް ރުފިޔާއާއި ގާތްކުރާ އަދަދެއް މި ޕްރޮޖެކްޓް ތެރެއިން
ފައިސާ ދޫނުކޮށް ހުރިކަމަށް ފާހަގަ ވޭ. މި ދެ މިލިއަން ހަލައްކަ އަށްޑިހަ ހަހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއްލައްކަ ހަތްދި ހަ
ހަތަރުހާސް ޑޮލަރު ފަހުން ވަރލްޑް ބޭންކުން ދިންތޯ ދިވެހި ސަރުކާރަށް؟ އެ ވާހަކަ ވިދާޅެއް ނުވޭ. ރުފިޔާ އެއްގެ
ވާހަކަ ވިދާޅުވީ. އޭގެ އިތު ރަށް މުޅި ޖުމްލަ މީގެ އިތުރަށް ކިހާވަރެ އްތޯ މި ޕްރޮޖެކްޓް ޑިލޭވުމުގެ ސަބަބުން ތިބުނާ
ހިސާބަށް އައިއިރު ބާޖު އެއްކޮށް ކޮމްޕްލީޓްކޮށްފައި އޮތްތޯ؟ އެ ކޮމްޕްލީޓްކުރުމަށް މި ދެންނެވި އެއްލައްކަ އަށްޑިހަ
ހަތަރުހާސް އެއްސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަ ޑޮލަރުގެ އިތުރަށް ޚަރަދުވެފައި އޮތީ ކިހާވަރެއްތޯއޭ؟ ދެން މިހާރު އެސެޓް
ރަޖިސްޓްރަރގައި މި އެއްޗެހިތައް ރަޖިސްޓް ރީކޮށްފައިވޭތޯ؟ މި ތިން ޕޮއިންޓް އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު ބަދުރުاله ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު މިވާގޮތަކީ އިނގޭތޯ މި ޕްރޮޖެކްޓް ޑެޑްލައިންއަށް ނުނިމުނީމަ ދެން ހުންނަ ފައިސާ ޖެހޭނީ އަނބުރާ
ވަރލްޑް ބޭންކަށް ޑޯނަރއަށް ހަމަ ރިޓަރންކުރަން. އާދެ! އާދެ! އޭގެފަހަކުން ދެން ޔުޓިލައިޒްއެއް ނުކުރެވޭނެ
އިނގޭތޯ. އެގޮތަށް އެކަންތައް ދިޔައީ. ދެން ހަމަ އެ އެއްޗެހި ރިޓަ ރންކޮށްފަ. ނަމަވެސް، ދެން ކުރެއްވި ސުވާލަކީ
މިހާރު ކޮމްޕިއުޓަ ރ ދެން މިއޮތީ އިނގޭތޯ. ކުރީގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރި ގޮތަށް މިހާރު މި ބާޖު ކޮމްޕްލީޓެޑް
ދިވެހި ދައުލަތުން ލި ކުއިޑޭޓް ޑެމޭޖަރސް ކެނޑުމަށްފަހުފައި ވަން ޕޮއިންޓް ފައިވް މިލިއަން ރުފިޔާ
ޚަރަދުކުރައްވައިގެން މިއޮތީ ކޮމްޕްލީޓްކު ރައްވާފައި މިހާރު. ތި އަޅުގަނޑަށް ޖެހޭނީ ކަލްކި އުލޭޓްކޮށްލަން އިނގޭތޯ.
އިތުރު ޑެމޭޖަރސް އެއްކަލަ ކޮންޓްރެކްޓަރ ޕޭނުކުރަ އްވާ މުއްދަތު ކަނޑާލަނީ ނޫންތޯ ދެއްތޯ ކޮންޓްރެކްޓުން. އޭތި
ޕޭއެއް ނުކުރެވޭނެ ދެން ކޮންޓްރެކްޓަރއަކަށް. އެ ދެން ޕެނަލްޓީއެއް އެއީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެ ރި މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދަށް. އަޅުގަނޑު
ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފްއަށް.
18

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މިހާރު މި ފަންޑް މިއީ ވަރލްޑް ބޭންކުން ލިބިފަ އިވާ ފަންޑެއް އިނގޭތޯ.
އެކަމަކު، މި ކޮންޓްރެކްޓް މި ކުރެވެނީ އެ މަސައްކަތް ހަވާލު ކުރެވޭ ފަރާތާއި ސަރުކާ ރާ ދެމެދު އެހެންނޫންތޯ. އާދެ!
މި ކޮންޓްރެކްޓްކުރެވިފައި އޮންނައިރުގައި އެ ނިންމެން އޮންނަ މުއްދަތަށް ނުނިމިއްޖެއްޔާ އެމީހުންނަށް ޕެނަލްޓީ
ކްލޯޒުގައި އެ ވާ ގެއްލުން ފުރިހަމަޔަށް ދައު ލަތަށް އެ ކޮންޓް ރެކްޓަރގެ ބޮލުގައި އެޅޭގޮތަށްތޯ ކޮންޓްރެކްޓް އޮތީ؟ އެ
ތި ބޭފުޅުން ބެއްލެވިންތޯއޭ؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު ބަދުރުاله ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޮންޓްރެކްޓު ދުވަހަށް ނުނިންމިއްޖިއްޔާ މި އެގް ރީމަންޓުގައި މި އިންނަނީ ލި ކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަރސް ކަނޑަން. އެއީ
ވަކި އެގްޒެކްލީ އެ ކޮންޓެކްޓު ބަލަންޖެހޭނީ ކިހިނެއްތޯ ލިކުއިޑޭޓެޑް ކްރިއޭޓުކުރަން ކޮންޓްރެކްޓްގައި ހުރީ. ދެން ތި
ބޭފުޅުން ބޭނުންވެއްޖިއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއާއި ޙިއްސާކޮށްލެވިދާނެ ކޮންޓެކްޓް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތުއަރުވާނަން ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله އަށް.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު މި ޕްރޮޖެކްޓަށް، މި ޕްރޮޖެކްޓަށް ވެސް އެބަ އޮތް ފިކްސްޓް އެސެޓް 55 ހާސް ވަރަކަށް
ޑޮލަރުގެ ފިކްސްޓް އެސެޓް ގަނެފަ. އަޅުގަނޑު ހިތައްއަރަނީ މި ޕްރޮޖެކްޓަށް އެވަރުގެ ފިކްސްޓް އެސެޓްސް
ބޭނުންވޭތޯ؟ ރިކުއަރމަންޓެއް އޮތްތޯ؟ އެއީ އެއް ކަންތައް. އަނެއްކަމަކީ ދެން މީގައި މި ހުރީ އޮޅުވާލާފަ. 15
ޖެނުއަރީ 2015 ގައި ވޯލްޑް ބޭންކަށް ފޮނުވާފައި ވަނީ 80% ނިމިފައިވާ ކަމަށް. ދެން އޭގެ ކުރިން އެކަމަކު
ފޮނުވާފާއި މި އިންނަނީ 8 ޖެނުއަރީ 2015 ގައި. އެއީ އޭ ގެ ގާތްގަނޑަކަށް ހަފްތާއެއްހާ ދުވަސް ކުރިން 90%
ނިމިފައިވާ ކަމަށް. އެހެން ވީމާ، އަސްލު ނިމިފައި މިވަނީ ކިހާވަރެއްތޯ؟ އެވެސް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. ދެން މި
އޮޅުވާލުމުގައި، އޮޅުވާލުމެއް ކަމަށް އޮޑިޓްގައި ފާހަގަކުރެވުނުތޯ އޭ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކުރުކޮށް ޖަވާބު ވިދާޅުވޭ.
19

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ މެނޭޖަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު ބަދުރުاله ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފުރަތަމަ ސުވާލު. އެއީ ފިކްސްޓް އެސެޓްސް ގަނެފައި އޮތީ ބޭނުންވެގެންތޯ؟ އެއްވެސް ފިކްސްޓް އެސެޓެއް
ނުގަނެވޭނެ އެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ބޭނުންވެގެން ނޫނިއްޔާ. އެ ޕްރޮޖެކްޓެއްގެ އެނުއަލް ޕްރޮކިއުމަންޓް ޕްލޭންގައި ހިމެނޭ
އެއްޗެހި ގަނެވޭނީ. އަދި ޕްރޮޖެކްޓް ޕްލޭނިންގ އެޕްރޫވްކޮށްފައި މި ހުންނަނީ. ދެން ދެވަނަ ސުވާލަކީ ނުބައިކޮށް
ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓުކޮށްފައި ވާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވެރިފައި ޑޮކިއުމަންޓްތަކުން ވެރިފައި މި ކުރެވެނީ އެ
ޕްރޮޖެކްޓުގެ އެ މުއްދަތަށް 20 ޖެނުއަރީ 2015 އަށް 65% ކޮމްޕްލީޓް ކުރެވުނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު މިއަރުވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރަށް.
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ވިދާޅުވެއްޖެ ވޯލްޑް ބޭންކު ގެ އެހީގެ ދަށުން ކުރި މަސައްކަތެއްގައި ދެން ވޯލްޑް ބޭންކުގެ އެހީގައި
އެބައި ލީމަ މިކަން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ އެކަން ކުރެވިފައި ވަނީ ޕް ރޮކިއުމަންޓުގެ
ތެރެއިން ކޮންތަނެއްގައި ހިމެނިފައި އޮތް ބަޖެޓަކުންތޯ؟ އެއީ ބަޖެޓުގައިވާ ފައިސާގެ ތެރެއިންތޯ އެކަން ކުރެވިފައިވަނީ.
އެކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި އިން ބަޖެޓަކުންތޯ؟ ދެން އަނެއް ކަމަކީ އެއްވެސް ވަރަކަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް މިހާރު އޮޑިޓް
ކުރަމުންދާއިރުގަ އި އިނގޭތޯ ވަރަށް ގިނައިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިމާވާ މައްސަލައެއް އެކިއެކި ފަންޑުގެ
ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ އެހީގެ ދަށުން ނުވަތަ ލޯނު އެހީގެ ދަށުން ވެސް ހިންގާ ޕްރޮޖެކްޓްތައް
ޑިފޯލްޓްވުމުގެ ސަބަބުން އެހީ ކަނޑާލާފައި ދެން އަނެއްކާ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ތެރެއިން
ނުވަތަ އެހެން ކޮންމެވެސް ބަޖެޓެއް ގެ ތެރެއިން އެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހޭ މައްސަލަ. މިކަހަލަ
މައްސަލަތައް މި ހެން ދިމާވީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބާވަތުގެ ކަންކަން އެ އްވެސް ވަރަކަށް ކަވަރ ކުރާނެ ގާނޫނީ،
ދައުލަތުގެ އެބަ އޮތް ޚަރަދަށް ޒިންމާވާނެ ގާނޫނެއް ވެސް އޮޑިޓް ކުރެވިފަ. އެހެން ވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާނީ މހާރު މިކަން ވެގެންދަނީ ކޮންމެވެސް ބަ އެއްގެ އިހުމާލުންކަމަށް އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދި އެހާ ހަ ރުދަނާކޮށެއް މިކަންކަމުގެ ޒިންމާ އެންމެ ރަނގަޅަށް އުފުލޭ ތަނެއް ނުފެނޭ.
އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލް އޮފީހުގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލު ކު ރަން ތި ބޭފުޅުންގެ އިސް ބައެއް
ބޭފުޅުން ވެސް މިތަނަށް ވަޑައިގެން ދެއްވާފައި ހުންނަ މައުލޫމާތު ތަކުގައި އެންމެ ބޮޑަށް ވިދާޅުވެފައި ވަނީ
އެކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައި ގާނޫނަކުންނެއް ތި ބޭފުޅުންނަކަށް ލިބިގެނެއް ނުވެއޭ، އެފަރާތްތަކާމެދު، ދަޢުވާ ކުރުމުގެ
20

ބާރެއް. ދެން ގާނޫނުގައި ހުރި ބައެއް ކަހަލަ ދަތިތަކުގެ ވާހަކަ ވެސް މި ކޮމިޓީއަށް އެ ކި ފަހަރު މަތީން އޮޑިޓް
އޮފީހުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައި ވަނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަދިވެސް ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާ ލަކީ
މިފަދަ ކަންކަމަށް ޙައްލު ހޯދުމަށް ޓަކައި އަދިވެސް އެބަ އޮތްތޯއޭ ގާނޫނަށް ގެނެވިދާނެ އިޞް ލާޙެއް.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މައްސަލައެއް ޙަޤީޤަތުގައި އެހީ ދޭ ފަރާތްތަކުން ދޭ އެހީތައް އެ ޑިފޯލްޓްވުމުގެ
ސަބަބުން އެ ހުއްޓާލަން ދިމާވާ މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ، މައިގަނޑު ދެތިން ސުވާ ލެއް. މި ހުއްޓާލުމަށް ދެން ބާކީ
ކުރި މަސައްކަތް ކޮށްފައި މިއޮތީ ގާނޫނާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީންތޯ؟ ހުއްޓާ ލައިފި ކަމަށް ވާނަމަ ދެން
އެފަރާތްތަކާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅޭނެ އުސޫ ލެއް ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އެބަ އޮތްތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖަވާބު.
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓް ނިންމާފައި މި އިންނަނީ 24 ޖޫން 2015 ގައި އިނގޭތޯ. ދެން އެ އަށްފަހުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެ މި ދިން މައުލޫމާތަކީ ބާޖު ކޮމްޕީޓްތޯ، ނޫންތޯ އެއީ ހަމަ މިކޮޅަށް އައުމުގެ ކުރިން
އަޅުގަނޑުމެން އެތަނަށް ގުޅާފައި، މައުލޫމާތު ހޯދައިގެން އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޭގައި އޮޑިޓެއް އަދި
ކޮށްފައެއް ނޯންނާނެ، ތަފްޞީލުކޮށް އޮޑިޓެއް. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ކޮށްފައި އިންނާނީ ޕަރފޯމެންސް
އޮޑިޓެއް މިކަމާއި ވިދިގެން. ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓްގެ ތެރެއިން ފާހަގަވި ކަމެއްގެ ވާހަކަ މިދެންނެވީ، ބާޖު
ކޮންކްލޫޝަން އިނގޭތޯ އިވެލުއޭޝަން އައިޓެންޓިފައި ހުންނާނީ. އެހެންވީމާ، ފައިސާ އިތުރަށް ކޮންތާކުންތޯ މި
ފައިސާ އައީ އިނގޭތޯ. މި ފައިސާ އައީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފައިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން
ދެއްވި ފައިސާ މިއީ. ބަޖެޓު ކުރެވިފައި ހުރިތޯ، ނޫންތޯ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބެލިފައެއް ނެތް އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މިހިސާބުން މި ރިޕޯޓާއި ގުޅޭގޮތުން ފުރުޞަތު އެދިފައި ތިބި ހުރިހާ
ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވާ ނިމުނީ. ދެން އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ގޮތެއް ނިންމުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު
ފުރުޞަތު އަރުވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން މި ރިޕޯޓާއި
ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މަ ރަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަ ރީފަށް.
21

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަ ރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިކަމުގައި އެބަ ހުރި ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، މި ތަޙުޤީޤީ އިދާރާއަކުން އެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު
ކުރަން ފޮނުވަން އަޅުގަނޑު ފެންނަ، ރިކަމެންޑް ކުރަން. މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް މި ރިޕޯޓު ފޮނުވާއިރުގައި އެ ވާހަކަ
ނޯޓުކޮށްލާފައި ފޮނުވަން. އެއީ 1.5 މިލިއަން ރުފިޔާގެ އިތުރަށް މިހާރު މިއޮތީ ދައުލަތަށް ލިބެން، ޕްރޮޖެކްޓަށް ލިބެން
އެއްލައްކަ އަށްޑިހަ ހަތަރުހާސް އެއްސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަ ޑޮލަރު ވެސް އި ހުމާލުން ގެއްލި ގެން ގޮއްސަ. އެހެންވީމާ،
އިހުމާލުވި ފަރާތެއް ބަލަން، ހޯދަން ފުލުހަށް ކަންނޭގެ ދާ ންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފު ލުހުން އޭ.ސީ.ސީއަށް
ފޮނުވަންޖެހޭނީ. އޭ.ސީ.ސީގެ ވެސް މައްސަލައެއް ނެތް. އެ ތަޙުޤީޤު ކުރާ އިދާރާއަކަށް މި މައްސަލަ ފޮނުވަން މި
ކޮމިޓީން ނިންމުމަށާއި އަދި ނިންމުމަށްފަހު މި ނިންމިގޮތުގެ ހިމަނާފައި މަޖިލީހުގެ ފްލޯއަށް މި ރިޕޯޓު ފޮނުވަން މި
ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށްފަ. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފްގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ތާއީދުކުރެވި، ހުށަހެޅިފައި އޮތް ހުށަހެޅުމަށް އަ ޅުގަނޑު، އެއީ މަރަދޫ ދާއި ރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ހުށަހަޅުއްވާ، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުން. އެއީ މި ރިޕޯޓުގައި
ފާހަގަކުރެވިފައި މިވާ ތިން މައްސަލަ ތަޙުޤީޤީ އިދާރާތަކަށް ފޮނުވާ، އެކަން އިތުރަށް ބަލާ، އެކަމާއި ގުޅޭގޮތުން
ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާ މެދު ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް މި ކޮމިޓީން މި ރިޕޯޓު ނިންމާފައި ފްލޯއަށް ފޮނުވުމާމެދު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވި
ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން މިކަން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑު 9:32 މި ތިބި
ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވާނަން ތިންވަނަ ރިޕޯޓު ހުށަހަޅައިދިނުމަށް. ދެން ވީހާވެސް ބްރީފްކޮށް ހުށަހަޅައިދިނު ން
އެދެން.
22

އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ދެން މި އޮތީ، ވޯރކް ލައިން ކޮންޒަރވޭޝަން އެންޑް ކޮރަލް ރީފް މޮނިޓަރިންގ ފޮ ރ
އެޑަޕްޓޭޝަން ޓު ދަ ކްލައިމެޓު ޗޭންޖު ޕްރޮޖެކްޓު. އެ ޕްރޮޖެކްޓުގައި ވެސް ފައިނޭންޝިއަލް ވިއުއަރ 2015
އިނގޭތޯ. އޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ލިޔެފައި އިންނާނީ ކޮލިފައިޑް، ސޮރީ، އަންކޮލިފައިޑް އޮޕީނިއަން، ކް ލީން އޮޕީނިއަން
އެހެންގޮތަކަށް ދަންނަވާ ކަމުގައި ވަންޏާމު. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މީގައި ފާހަގަކޮށްލާފައި އޮންނާނެ އާއްމުކޮށް
ހަމަ އެހެން ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ވެސް ފާހަގަ ކުރެވޭ ފިކްސްޑް އެސެޓު ރެޖިސްޓަރ މެއިންޓެއިން ނުކުރެވޭ ވާހަކަ. އެއީ
މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަ ކުރެވިފައި އޮތް މައްސަލައަކީ. އެއީ، ނޫން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެ ރިޕޯޓުގައި މި ދައްކަނީ އެސެޓެއްގެ ވާހަކަތޯ؟ އެއީ ހަމަ އެއް އެމައުންޓެއް ހުރީ. މި އެގްޒެކްޓްލީ ސޭ މް
އެމައުންޓް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަ ރީފް ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމާ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރުންމަންޓް އެނަރޖީން މިހާރު ރެޖިސްޓަ ރ އަޕްޑޭޓް ކުރެވިފައި އޮ ތް
ކަމަށް 2014 ވަނަ އަހަ ރު ފަހުކޮޅު އަޕްޑޭޓް ކުރެވިފައި ވާތީ، މި މައްސަލަ މިގޮތަށް އޮތްކަން ފާހަގަކޮށްފައި
މަޖިލިސްގެ ފްލޯއަށް، ސުވާލެއް ނޯންނާނެއެންނު. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ބިލު ފާސްކޮށްލަން. ދެން އެހެންނަމަވެސް
ދެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ލިބޭނެތާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް 3 ވަނަ ރިޕޯޓު. 3 ރިޕޯޓުގައި ވެސް ހަމަ މިއަންނަނީ ފިކްސްޑް
އެސެޓް ރެޖިސްޓަ ރ. އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވެނީ ވައްކަންކުރުމުގައި އެންމެ ބޮޑަށް މިހާރު ގެންގުޅޭ ޓޫލްއަކީ
ފިކްސްޑް އެސެޓް ރަޖިސްޓަރ ތްރޫކޮށޭ މިކަން މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލް އޮޑިޓު ކުރައްވާއިރު
23

އެއްވެސް ވަރަކަށް، މިހާރު އަޅުގަނޑަށް މި ފާހަގަވަނީ ވަރަ ށް ލައިޓު ގޮތަކަށް، ލައިޓު މިންގަނޑެއްގެ ގޮތުގައި މި
ފިކްސްޑް އެސެޓް ރެޖިސްޓަރ މި އޮޑިޓުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ތަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މިއަށްވުރެ
ތަންކޮޅެއް ހަރުކަށި ގޮތަކަށް މިކަން އޮޑިޓު ގެ ތެރެއިން މިކަން ނިމިގެންދާނެ އުސޫލެއް ކަނޑައަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފު.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އިނގޭތޯ މިހާ ރު މިއިން ކޮންމެ ޕްރޮޖކްޓަކަށް ވެސް އެބަ އިން ފިކްސް ޑް
އެސެޓް ހޯދުން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ހުންނާނީ ހޯދަންޖެހޭ އެއް ވައްތަރެއްގެ، އެއްކަހަލަ ތަކެތި. ދެން ޕްރޮޖެކް ޓް
ނިމުނީމަ ރަނގަޅަށް މިނިސްޓްރީއަށް ބޭނުންކުރައްވާނީ. އެހެންނަމަވެސް މިހެން ހިނގާ އެތައް ބައިވަރު ޕްރޮޖެކްޓެއް
އިންނައިރުގައި އެ ހުރިހާ އެއްޗްި އސެއް މިނިސްޓްރީ އަކަށް ބޭނުން ނުކުރެވޭނެތާ ހަމަ ސީދާ މިނިސްޓްރީގެ މިދެންނެވީ
މައި އޮފީހުގައި. އެހެންވީމާ، މި ރިޕީޓްވެގެން ދިޔުމުގައި ކޮ ރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވެގެން ހިނގައިދާނެ. އެހެންވީމާ،
މިތާނގައި އެއްވެސް ބެލުމެއް ތި ބޭފުޅުން ބެއްލިވިންތޯ. ކީއްވެގެންތޯ ކޮންމެ ފަހަރަކު ކޮންމެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް މިހެން
ޖެހިޖެހިގެން އަންނަ، އެއްފަހަރާ ހިނގާ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ވެސް އެބަ ހުރި. އޮންނައިރުގައި ކީއްވެގެންތޯ މިހާބޮޑަކަ ށް
މިދަންނަވާ ފަރުނީޗަރު ކަހަލަ އެއްޗެހި. އެ އެއްޗެހީގައި ވެސް އުމުރެއް ހުރޭ. އެއީ ހަމަ ކޮންމެހެން ހޯދަން ޖެހިގެން
ހޯދާ އެއްޗެހިތައްތޯ؟ އެގޮތަށް ބެއްލެވިފައި އެބަ ހުރިތޯ؟
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑިރެކްޓަރ / އެސް.އޯ.އީ އެންޑް އެސް.ބީ އޮޑިޓު އިބްރާހީމް ފަޒީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަސްލު އެބޭފުޅުން ބައް ލަވައިގަންނަވާ އެސެޓްސްތަކަކީ ހަމަ ޕްރޮޖެކްޓަށް ބޭނުންވާ އެސެޓްސް އިނގޭތޯ. ދެން
ކޮން ސުވާލެއްތޯ ކުރެއްވީ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އެ އޮޑިޓުގައި ހަމައެކަނި ފަރުނީޗަރެއް ނޫނޭ އިނގޭތޯ.
މިސާލަކަށް ޑްރޯން ކަހަލަ އެއް ޗެހި. ދެން އެ ޕްރޮޖެކްޓު ގައި އިމްޕްލިމެންޓް ކުރައްވަންޖެހޭ ކޮމްޕޯނަންޓްސްތަކުގެ
ގޮތުން ހުންނާނީ އިނގޭތޯ. ދެން ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ސްޕެސިފިކަލީ އެހެން ބަލާފައެއް ނީންނާނެ.
ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓްސްތައް އެއްކޮށް އޯވަރ ވިއުއެއް ގޮތަށް މި ހަދާއިރުވެސް އެސެޓެއް ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް ސީދާ
ކޮންމެހެން މުހިންމު އެސެޓް ސްއެއް ހަމަ ޖެނަރަލީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ޕްރޮޖެކްޓުން ބަލާލާފައި އޮންނަނީ ވޯލްޑް
ބޭންކުން ވެސް އެޕްރޫވް ކުރައްވާފައި އޮންނަ ޕްރޮކިއުމަންޓާއި އެއްގޮތަށް އެޕްރޫވް ކުރައްވާފައި ހުންނަ އެއްޗެހިތަކެކޭ
24

އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ކުރެއްވި ސު ވާލުގައި އެސެޓްސްތައް އިނގޭތޯ
ފަހުގެ އޮޑިޓްތައް ކުރެވެމުން އަންނައި ރު އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ އިނގޭތޯ ރެޖިސްޓަރ ނުކޮށް ވައްދާ ކަމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު އިތުރު ބޭފުޅަކު ފުރުޞަތަށް ރިކުއެސްޓްކޮށްފައި ނުވާތީ، މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން
ހުށަހެޅުނު ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން. އެގޮތުން، މިހާރު ފުރުޞަތަށް އެދިފައި މިވަނީ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާ ގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަމުންދާ ރިޕޯ ޓުތަކުން ފާހަގަ ބޮޑަށް މި ކުރެވެނީ ހަމަ ފިކްސްޑް
އެސެޓްސް ރަޖިސްޓަރީ މެއިންޓެއިން ނުކުރެވޭކަން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަށް މީގެފަހުން އެކަން ތަންކޮޅެއް
ސާފުކޮށް ބެލޭކަހަލަ ގޮތްތަކެއް ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުމަށާއި، ދެން މި ރިޕޯޓު ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް ތަޅުމަށް ފޮނުވަން. އެ
ރިކަމަންޑޭޝަނާ އެއްކޮށް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަ ރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ ދެން ކުރިން އަޅުގަނޑު ވެސް ހުށަހަޅާފައި އޮތްގޮތެއް. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް ތާއީދުކުރަން އަޅުގަނޑު.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު މި އެއް ހުށަހެޅުމެއް މިހާރު ވޯޓަށް އަހާނަން. އެ ހުށަހެޅުމަކީ، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވައި، މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަ ރީފް
ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަ ހެޅުމެއް. ހުށަހެޅުމުގައި މިވަނީ މި ރިޕޯޓުގައި މި ފާހަގަކުރެވިފަ އި އޮތް ކަމާ އެކީގައި،
ރިކަމަންޑޭޝަންއަކާއެކީ ފްލޯ ރއަށް ފޮނުވުމަށް. އެ ރިކަމަންޑޭޝަންއަކީ މީގެ ފަހުން މި ޕްރޮޖެކްޓްސްތަކުގެ އޮޑިޓުތައް
ކުރިއަށް ދާއިރު މި އެސެޓް ރަޖިސްޓަ ރީ ބަލަހައްޓާފައިވާ ގޮތް މިއަށްވުރެ ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ކުރެވުމަށްޓަކައި،
އެކަން އިސް ލާޙުކުރެއްވުމަށް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް އެންގުމާ އެކީގައި، އެ ރިކަމަންޑޭޝަންއާ އެކީގައި މި ރިޕޯޓު
ފާސްކުރެއްވުމަށް. އެހެންވީމަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި ހުށަހެޅުމާމެދު ފެނިވަޑައިގަންނަވާގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވާ !
25

އަޅުގަނޑު އެހެންވީމަ، ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން މި ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ.
އެހެންވީމަ، މި ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް މި ހިސާބުން ނިންމާލަން . ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އެހެންވީމަ، މިއަދުގެ ވަގުތު
ވެސް މިހާރު ހަމަވެފައި ވާތީވެ، މި މަސައްކަތް، (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމަ، މި ހުށަހެޅުން އަޅުގަނޑު ފަހުން
ކުރިއަށް ގެންދާނަން. މިހާރު މިއަދު ދެން ކޮމިޓީގެ ވަ ގުތު ވެ ސް ހަމަވެފަ އިވާތީވެ މި ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ
ބައްދަލުވުން ނިންމާލާނަން. އަދި ވަރަށް ބޮޑަށް މި މަސައްކަތުގައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބޭފުޅުން ތިދެއްވި
އެއްބާރުލުމަށް ޓަކައި ޝުކުރު އަދާކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އޮތްތާނގަ މި މަސައް ކަތް ކުރިއަށް
ގެންދިއުމަށްޓަކައި ދަންނަވާލާނެ ވާހަކަވެސް ދަންނަވަމުން ބައްދަލުވުން ނިންމާލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
____
26